

Teachers' lived experience of the effectiveness of physical education training during Covid-19

Abbas Naghizadeh Baghi¹ | Mehrdad Moharram Zadeh² | Naser sorati³
| hossein kordloo⁴

14

Vol. 4

Summer 2023

Research Paper

Received:

14 December 2022

Accepted

10 January 2023

P.P.-88-105

Print ISSN: 2717-4484

Online ISSN: 2717-4492

Abstract

The new situation caused by the Covid-19 outbreak has imposed unprecedented conditions on the country's education system, and the teaching of courses, including physical education, is done virtually and in absentia. The aim of this study was to investigate teachers' lived experience of the effectiveness of physical education training during Covid-19 disease. The approach of this study was qualitative and its strategy was phenomenological method. The statistical population consisted of all physical education teachers in Ardabil province. Using purposive sampling method and up to the theoretical saturation of teachers who as a model teacher, physical education expert, head of physical education and experienced teachers who were concerned with education, continued up to 15 people. The research tool was a semi-structured interview. Streubert and Carpenter (2011) methods were used for data analysis. In this study, the external arbitrator method was used to evaluate the validity of the research and two external judges monitored the research. To check the reliability, according to Silverman, three experts performed data coding and the coding results of more than 80% of the open source code were the same. According to the methodological process using MAXQDA20 software, 63 open codes were obtained from the initial data. In the next step, the identified codes were categorized and combined based on the degree of conceptual similarity and extracted in the form of four components of the physical education system in schools during the Corona period, which in order of importance include process components, system output, system input and there was feedback. Therefore, in order to improve the effectiveness of school physical education, it is necessary to pay attention to the mentioned codes.

Keyword: Covid-19, Effectiveness, Lived experience, Physical education training

DOI: 10.22098/AEL.2023.1553

¹ Associate Professor of Sport Management, of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

² M.A in Sport Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

³ Professor of Sport Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

³ * Corresponding author: Ph.D. Student in Sport Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۱/۰۹/۲۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۱۰/۲۰

صص: ۱۰۵-۸۸

شاپا چاپی: ۴۴۸۴-۲۷۱۷
الکترونیکی: ۴۴۹۲-۲۷۱۷

تجربه زیسته معلمان از اثربخشی آموزش تربیت بدنی در طول بیماری کووید ۱۹

عباس نقی زاده باقی^۱ | مهرداد محرم زاده^۲ | ناصر سرعتی^۳ | حسین کردلو^۴

چکیده

وضعیت جدید ناشی از شیوع کووید ۱۹ شرایط بی‌سابقه‌ای را بر نظام آموزشی کشور تحمیل کرده است و آموزش درس‌ها، از جمله تربیت بدنی به صورت مجازی و غیرحضوری اجرا می‌شود. هدف این مطالعه، بررسی تجربه زیسته‌ی معلمان از اثربخشی آموزش تربیت بدنی در طول بیماری کووید ۱۹ بود. رویکرد این مطالعه، کیفی و استراتژی آن روش پدیدارشناسی بود. جامعه‌ی آماری آن را همه معلمان تربیت بدنی استان اردبیل تشکیل داده بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و تا رسیدن به اشباع نظری از معلمانی که به عنوان معلم نمونه، کارشناس تربیت بدنی، سرگروه آموزش تربیت بدنی و معلمان با تجربه‌ای که دغدغه آموزش داشتند، تا ۱۵ نفر ادامه پیدا کرد. ابزار تحقیق مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. برای تحلیل داده‌ها نیز از روش استروبرت و کارپنتر (۲۰۱۱) استفاده شد. در این مطالعه برای بررسی روایی تحقیق از روش داور بیرونی استفاده شد و دو نفر داور بیرونی تحقیق را زیر نظر داشتند. برای بررسی پایایی با توجه به نظر سیلورمن سه نفر از متخصصان کدگذاری داده‌ها را انجام دادند و نتایج کدگذاری بیش از ۸۰ درصد کدهای باز با هم یکسان بودند. مطابق فرآیند روش‌شناختی با استفاده از نرم افزار MAXQDA20، ابتدا از دل داده‌های اولیه، تعداد ۶۳ کد باز به دست آمد. در گام بعدی، کدهای شناسایی شده بر اساس میزان تشابه مفهومی، دسته‌بندی و ترکیب شده و در قالب چهار مؤلفه سیستم آموزش تربیت بدنی در مدارس در دوران کووید ۱۹ استخراج گردید که به ترتیب اهمیت شامل مؤلفه‌های فرآیند، خروجی سیستم، ورودی سیستم و بازخورد بودند؛ لذا برای ارتقای اثربخشی آموزش تربیت بدنی مدارس توجه به کدهای اشاره شده مطالعه مطالعه ضروری است.

واژگان کلیدی: تجربه زیسته، اثربخشی، آموزش تربیت بدنی، کووید ۱۹

DOI: 10.22098/AEL.2023.1553

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم تربیت و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۳. استاد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۴. نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل،

مقدمه

یکی از نهادهای مهمی که در پیشرفت و توسعه‌ی جوامع، نقش دارد آموزش و پرورش است که در حقیقت زیربنای پیشرفت اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی هر کشوری می‌باشد. منابع انسانی مهم‌ترین سرمایه هر کشوری بوده و در اصل، تربیت، رشد و بالندگی مهم‌ترین منابع هر کشور و از سوی دیگر تربیت دانش‌آموزان امروز به عنوان مدیران آینده در آموزش و پرورش صورت می‌گیرد. برای تحقق این امر در برنامه دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی دروس مختلفی در نظر گرفته شده است که درس تربیت بدنی نیز یکی از آنها است و صرف نظر از نوع رشته تحصیلی دانش‌آموزان، در تمامی مقاطع ارائه می‌گردد که اهمیت این درس را نشان می‌دهد. (Borujeni et al, 2016) در آموزش و پرورش کشور ما هدف از ارائه ساعات تربیت بدنی برای دانش‌آموزان توجه به ابعاد الهی، جسمانی، فکری، مهارتی، عاطفی و اجتماعی و رشد و ارتقای آن‌ها در دانش‌آموزان است. در واقع تربیت بدنی آن قسمت از تعلیم و تربیت می‌باشد که از طریق فعالیت‌های حرکتی و جسمانی و نیز تمرین و ورزش به رشد همه جانبه انسان کمک می‌کند (Ramezanijad, 2003). از آنجایی که تربیت بدنی از طریق حرکت منجر به رشد انسان می‌گردد؛ بنابراین شرایط اجرای ساعات درس تربیت بدنی در مدارس کشور با سایر دروس متفاوت است؛ لذا نیاز به فضای کافی و شرایط استاندارد و نیز وسایل و تجهیزات لازم و نظارت دبیران تربیت بدنی ضروری می‌باشد (Abdolmaleki, 2019).

اهداف تعلیم و تربیت در مدارس، از طریق ارائه دروس مختلف به دانش‌آموزان تحقق می‌یابد. تربیت بدنی نیز بخشی از برنامه‌های آموزش و پرورش است که همانند دروس دیگر سهم قابل توجهی در تربیت و تندرستی نسل جوان دارد (Rezaei, 2016). تربیت بدنی علاوه بر تأثیر روی سلامت و تندرستی و ایجاد آمادگی جسمانی در دانش‌آموزان در پرورش شخصیت، قابلیت‌های اجتماعی و تعادل روانی سهم بسزایی دارد. یک جامعه یا نهاد زمانی موفق خواهد بود که راه ترقی و کمال را بییماید که متشکل از مردان و زنان سالم و با نشاط باشد (Arash et al, 2016)؛ بنابراین در تأمین سلامت و تندرستی لحاظ کردن ورزش و فعالیت‌های جسمانی به عنوان یک ضرورت در برنامه‌های روزمره از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ورزش همراه با فعالیت آموزشی مدارس می‌تواند عامل مهمی در ایجاد نشاط و شادابی و تأمین سلامت جسم و روح دانش‌آموزان باشد. فعالیت‌های ورزشی سبب توسعه‌ی مهارت‌های روانی-حرکتی، افزایش آمادگی جسمانی و در ارتقای بهداشت روانی دانش‌آموزان نقش مؤثر دارد. ورزش به مشکلات روانی به خصوص اضطراب و افسردگی کمک فراوانی میکند و باعث کاهش استرس و حتی تغییرات شخصیتی به صورت پیدایش دیدی مثبت‌تر نسبت به زندگی می‌شود (Mohammadi, 2019).

در مقاطع مختلفی از زمان، نهاد آموزش و پرورش تحت تأثیر مسائل پزشکی و بیماری‌های واگیردار بوده است، بطوری که در گذشته نیز شیوع ویروس فلج اطفال باعث تعطیلی آموزش و اختلال در فعالیت‌های نهاد آموزش و پرورش شده بود. اخیراً نیز اپیدمی کووید ۱۹ و اثرات ویرانگر فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی آن بسیاری از کشورهای جهان را با چالش‌های اساسی و جدی روبه‌رو کرده است. یکی از بخش‌هایی که به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است، آموزش و پرورش است. وزارت آموزش و پرورش با اتخاذ تدابیر موقتی سعی کرده است با بهره‌مندی از ظرفیت صدا و سیما و فضای مجازی «آموزش» را به تعطیلی نکشاند. در این میان بسیاری از خانواده‌ها و مدارس نگاه کم‌رنگی به تربیت بدنی و انجام فعالیت‌های حرکتی

دارند. همه‌گیری این بیماری، دولت‌ها و سیستم‌های بهداشت عمومی و سبک زندگی میلیون‌ها نفر را در سراسر جهان تغییر داده است. (Abu Ma'ali, 2020) با شیوع کووید ۱۹ ادامه تحصیل فقط با استفاده از ابزارهای ارتباطی از راه دور ممکن است و معلمان مجبور هستند سبک‌های تدریس خود را متناسب با این فضا تغییر بدهند (Huber & Helm, 2020). اکنون تمام فعالیت‌های آموزشی در مدارس کشور، خصوصاً در مقطع ابتدایی در بستر برنامه شاد اتفاق می‌افتد و میلیون‌ها دانش‌آموز و معلم به طور روزانه از این برنامه استفاده می‌کنند. ساختار پلتفرم شاد همانند ساختار مدارس واقعی است. (Abbasi et al, 2020).

یکی از مهم‌ترین مسائل پیش روی آموزش و پرورش، آموزش تربیت بدنی به شکل مجازی و از طریق برنامه شاد است و عدم پوشش آموزش کلیه دروس، علی‌الخصوص دروس عملی و مهارتی و کیفیت پایین آموزش‌های یک‌طرفه به دلیل نداشتن فرصت کارگروهی و عملی، از جمله مشکلات بوجود آمده است. در این میان بسیاری از خانواده و مدارس نیز نگاه کم‌رنگی به تربیت بدنی و انجام فعالیت‌های حرکتی دارند. همان‌گونه که مشهود است در کنار تمام مزایا و فرصت‌هایی که برنامه شاد ایجاد کرده، به علت نوپا بودن این برنامه، عاری از نقص و مشکل نیست و مطابق مطالعات Fauzi & Khusuma (2020) معلمان در تدریس مجازی با مشکلاتی از قبیل در دسترس نبودن امکانات، مشکلات اینترنت، مشکلات آموزش دروس عملی از قبیل تربیت بدنی و همچنین همکاری والدین روبرو هستند.

آموزش از راه دور در دوران کرونا

شیوع بیماری کووید ۱۹، بر آموزش و به طور خاص بر شیوه‌های آموزش و روش‌های تدریس استادان و معلمان به نحوی تأثیر گذاشته است. در نتیجه با بسته شدن دانشگاه‌ها و مدارس، استادان، معلمان، دانشجویان و دانش‌آموزان باید به سرعت با آموزش از راه دور سازگار شوند. آموزش استادان و معلمان از این امر مستثنی نیست. نیاز به ایجاد محیط‌های یادگیری (دوره‌های آموزشی کار در فضای مجازی) برای استادان و معلمانی که خود را برای آموزش حضوری آماده می‌کردند، مستلزم تصمیمات سریع (ضمن فعالیت)، انتخاب‌ها و انطباق‌ها (سازگاری با شرایط ویژه) است تا انتظارات دانشجویان و دانش‌آموزان، اهداف آموزشی و همچنین شرایطی که دانشگاه‌ها و مدارس باید در آن فعالیت کنند را ضروری می‌سازد (Flores & Gago, 2020). عبور سریع، غیرمنتظره و اجباری از آموزش حضوری به آموزش از راه دور، چالش‌ها و محدودیت‌هایی را به همراه داشته است؛ اما فرصت‌هایی را نیز ایجاد کرده است که باید مورد بررسی قرار گیرند. بررسی تحقیقات به مواردی از قبیل: (۱) آموزش از راه دور اضطراری، یا (۲) آموزش مجازی اضطراری و (۳) مشکلات مربوط به زیرساخت ضعیف آموزش آنلاین، عدم تجربه اساتید و معلمان، شکاف اطلاعاتی (یعنی اطلاعات و منابع محدود برای همه دانش‌آموزان) و محیط پیچیده در خانه، اشاره می‌کند؛ علاوه بر این، موارد دیگری نظیر: عدم نظارت و حمایت و مسائل مربوط به صلاحیت‌های معلمان در استفاده از روش‌های آموزشی دیجیتال نیز شناسایی شده‌اند؛ همچنین تا آنجا که به آموزش استادان و معلمان مربوط می‌شود، شرح چگونگی تطبیق (هماهنگی) مؤسسات آموزشی و مخاطبان آن‌ها با پدیده ایجاد شده توسط شیوع بیماری کووید ۱۹ و همچنین استراتژی‌های آموزشی و تجربیات نوآوری گزارش شده است (Zhang et al 2020)؛ در حالی که شرح گزارش روند واکنش و سازگاری مؤسسات آموزشی و معلمان به انتقال از آموزش حضوری به آموزش آنلاین مناسب است؛ اما نیاز به انجام کارهای بیشتری در این زمینه هست. برای آموزش و یادگیری آگاهانه و سازنده آموزش آنلاین،

مهم است که بیشتر در مورد قابلیت‌ها و استفاده از آن آموزش ببینید؛ به این ترتیب، بیشتر از اقدامات آموزش آنلاین اضطراری و توسعه‌ی کیفیت آموزش آنلاین، یادگیری ناشی از طراحی و برنامه‌ریزی آموزشی دقیق، ضروری است (Hodges et al 2020).

آموزش تربیت بدنی در دوره‌ی بیماری کرونا

آمارهای منتشرشده‌ی یونسکو، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد، نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۰ میلادی بالغ بر ۱/۶ میلیارد نفر دانش آموز در سراسر دنیا متأثر از شیوع بیماری کرونا از تحصیل در مدرسه دور مانده‌اند. دانش‌آموزان ایرانی نیز از اسفند ۱۳۹۸ به منظور کنترل این بیماری نتوانسته‌اند در مدارس حضور یابند؛ با وجود این، از ابتدایی‌ترین روزهای شیوع این بیماری شاهد مقابله‌ی سازگاران مدارس در راستای استمرار روند آموزشی بوده‌ایم، روش‌هایی که با تکیه بر دانش، خلاقیت و احساس مسئولیت معلمان عزیز و حمایت برنامه‌ریزان نظام تعلیم و تربیت و با کمترین تجربه و امکانات توانست به کمک دانش‌آموزان آمده است؛ شرایطی رقم زد که در نهایت امکان به پایان رساندن سال تحصیلی با سطح مناسبی از مطلوبیت را شاهد باشیم. در سال تحصیلی سپری شده (۱۴۰۰-۱۳۹۹)، مسئولیت مدیران؛ برنامه‌ریزان و معلمان پرتلاش تربیت بدنی به واسطه ویژگی‌های متفاوت درس تربیت بدنی و لزوم حفظ سلامتی؛ آمادگی جسمانی، پیشگیری از افزایش وزن دانش‌آموزان همچنین مداخله هوشمندانه در جهت کنترل تبعات و پیامدهای منفی ناشی از قرنطینه‌ی خانگی، بسیار حائز اهمیت بوده است؛ همچنین، با توجه به امکان استمرار این بیماری در سال جدید تحصیلی و تعطیلی مدارس، ضروری است سازوکارهای لازم برای تبیین و تشریح وظایف و مسئولیت هر یک از عوامل سهیم و مؤثر در اجرای برنامه‌ی درس تربیت بدنی با تأکید بر افزایش قابلیت و کارآمدی اقدامات معلمان تربیت بدنی در طراحی، تدوین و تهیه‌ی محتوای الکترونیکی متناسب با شرایط تعطیلی مدارس فراهم گردد (دستورالعمل آموزش غیرحضوری درس تربیت بدنی، ۱۳۹۹).

Ataei and et al (2020) با در نظر گرفتن چالش‌ها و ضرورت‌های آموزش مجازی در جامعه‌ی ایران و در دوران شیوع کرونا به بررسی شرایط مناسب جهت آموزش مجازی، وضعیت موجود آموزش مجازی در دوران شیوع کرونا بر اساس تجربه محقق پرداخته و راهکارهای ذیل را ارائه کردند: (۱) برنامه‌ریزی بلندمدت استفاده از فضای مجازی به عنوان مکمل آموزش حضوری در ارتقای سطح دانش و مهارت جامعه‌ی هدف، (۲) توجه به عوامل زیرساختی از جمله زیرساخت‌های فنی در حوزه‌ی اینترنت پر سرعت، (۳) توجه به زیرساخت‌های آموزشی از جمله برگزاری دوره‌های آموزشی برای مدرسان و خانواده‌ها، (۴) ایجاد فرهنگ استفاده از فضای مجازی با بهره‌برداری مناسب و هدفمند با کیفیت بالا. در همین راستا Mordi (2020) به تنگناهای سامانه شاد پرداخت و نتیجه گرفت که به کارگیری پلتفرم شاد در تدریس و یادگیری دانش‌آموزان دارای تنگناهای متعدد و متفاوتی از جمله: بی‌عدالتی و نابرابری آموزشی، زمان‌بر بودن تولید محتوای آموزشی، نقض حریم خصوصی معلمان، نبود امکانات و وسایل کمک آموزشی، عدم برگزاری دوره‌های توجیهی و مهارتی برای معلمان و سایر کاربران، عدم دسترسی به تبلت و گوشی هوشمند، ضعف شایستگی‌های عملیاتی و زیرساختی سیستم، جدی نگرفتن تدریس غیرحضوری و غیبت‌های مکرر، سرعت کند پلتفرم شاد و نامشخص بودن سیستم ارزشیابی تدریس، است. از فرصت‌های به وجود آمده در آموزش مجازی (Salimi & Fardin (2020) به این نتیجه رسیدند که چالش‌ها و فرصت‌ها در سه سطح کلان، میانی و خرد، مطرح و طبقه‌بندی شدند. (۱) سطح کلان: چالش‌های نداشتن تفکر راهبردی مدیران و برنامه‌ریزان،

سیاست‌گذاری نامطلوب، ضعف فناوری آموزشی و مدیریت ناکارآمد. (۲) سطح میانی: چالش ضعف فناوری‌های معرفی شده، و (۳) سطح خرد: چالش نداشتن استقلال و آزادی عمل و برهم‌خوردن بودجه‌بندی پیشنهاد شده. از نظر مشارکت‌کنندگان، شیوع کرونا فرصت‌هایی را در سطح کلان (فراهم کردن زمینه‌ی تغییر، توجه به داشتن برنامه‌ریزی راهبردی و توجه به آموزش‌های برخط و مجازی)، در سطح میانی (خلق فرصت آموزشی برابر و خلق نوآوری آموزشی جدید)، به دنبال داشته است. این موارد نیاز به آموزش معلمان برای ارائه‌ی آموزش بهتر دارند؛ لذا در همین ارتباط (Carrillo & Flores 2020) به این نکته اشاره کردند که شیوع بیماری کووید ۱۹ فرآیند آموزش را به گونه‌ای در همه سطوح آموزشی تحت‌تأثیر قرار داده است. مؤسسات آموزشی (از جمله آموزش و پرورش و آموزش عالی)، استادان و معلمان، مجبور به واکنش سریع و تغییر اجباری آموزش حضوری به آموزش از راه دور شده‌اند. با توجه به الزامات ایجاد شده در خصوص استفاده از فضای مجازی و نیاز به آموزش از راه دور، لازم است برنامه‌های آموزشی برای کلیه‌ی کاربران از آن جمله استادان، معلمان، خانواده‌ها، دانشجویان و دانش‌آموزان و کسب آمادگی برای فعالیت در فضای مجازی و آموزش از راه دور و ایجاد محیط‌های یادگیری برای کلیه‌ی کاربران در نظر گرفته شود. در همین رابطه Flores & Gago, 2020 نتیجه گرفتند که با توجه به اینکه دانش‌آموزان، ساعات کمتری را به کلاس‌های غیرحضوری نسبت به کلاس‌های حضوری اختصاص می‌دهند، کلاس‌های درس آنلاین از تعامل واقعی به‌ویژه در زمینه‌ی عملی با هدف «ایده‌آل‌سازی عمل»، بر توسعه‌ی مهارت آن‌ها تأثیر کمتری گذاشته است و از سوی دیگر، (Bozkurt & Sharma 2020) بیان داشته‌اند: در مواقع بحرانی، ارائه‌ی محتوای آموزشی تنها مسئله نگران‌کننده نیست بلکه مراقبت و حمایت از دانش‌آموزان در چنین مواقعی نیز مهم است؛ زیرا در حقیقت، آنچه در این مواقع آموزش می‌دهیم، می‌تواند اهمیت ثانوی داشته باشد. دانش‌آموزان نه تنها محتوای آموزشی ارائه شده را به خاطر خواهند آورد؛ بلکه احساسی را که در این اوقات سخت دارند و روایت آن در آینده بر احساسات آن‌ها تأثیرگذار خواهد بود. آموزش از راه دور اضطراری یا آموزش از راه دور برای ارائه راه‌حل‌های بهتر و به موقع به همکاری جهت مهندسی مجدد با روان‌شناسان، جامعه‌شناسان و درمان‌گرها دارد. ارائه‌ی راه‌حل در زمینه‌های گسترده‌تر آموزش از راه دور با رویکردی همدلانه امری حیاتی است. از طرف دیگر آموزش آنلاین دارای نکات منفی نیز است؛ لذا در این ارتباط (Zhang et al 2020) تهدیدات احتمالی آموزش از راه دور را شامل: ضعف زیرساخت‌های آموزش آنلاین، بی‌تجربگی معلمان (از جمله یادگیری نابرابر دانش‌آموزان ناشی از روش‌های متنوع معلمان)، شکاف اطلاعاتی، فضای پیچیده در خانه و غیره بیان کرده و برای مقابله با این مشکلات، پیشنهاد کرده‌اند که دولت به توسعه‌ی بیشتر زیرساخت‌های اطلاعاتی و آموزشی، تجهیز معلمان و دانش‌آموزان به تجهیزات استاندارد یادگیری مبتنی بر خانه، انجام آموزش آنلاین معلمان، مانند توسعه آموزش آنلاین گسترده در برنامه‌ی استراتژیک ملی آموزش و پرورش و پشتیبانی از تحقیقات دانشگاهی در زمینه آموزش آنلاین، به‌ویژه آموزش برای کمک به دانش‌آموزان برای یادگیری آنلاین نیاز دارد.

دانش‌آموزان نیازمند حرکت و ناگزیر از حرکت هستند. منع دانش‌آموزان از حرکت نه تنها موجب متوقف شدن رشد بلکه باعث از دست دادن شور و نشاط، بروز رفتار ناهنجار و افسردگی در زندگی می‌شود. از آنجا که دانش‌تربیت بدنی در نظام آموزش و پرورش بین‌الملل، جایگاه مهمی دارد و ایران نیز بیش از ۱۵ میلیون نفر دانش‌آموز دارد (آمار بانک اطلاعاتی مدارس، ۱۴۰۰)؛ بنابراین توجه هرچه بیشتر به دانش‌آموزان از جمله الزامات وزارت آموزش و پرورش به حساب می‌آید؛ زیرا نخبگان علمی و ورزشی هر کشوری از بستر مدارس خارج می‌گردند و هیچ موفقیتی حاصل نمی‌گردد؛ مگر اینکه زیرساخت آن موفقیت در

آموزش و پرورش شکل گرفته باشد (Darvar et al, 2016). از سوی دیگر تربیت بدنی و ورزش جزء لاینفک آموزش و پرورش و ابزاری برای رسیدن به سلامت جسمی، روحی و اجتماعی دانش‌آموزان است؛ بنابراین به همان میزان که سایر دروس اهمیت دارند، درس تربیت بدنی نیز دارای اهمیت است و لزوم انجام مهارت‌های حرکتی و ورزشی در دوران کرونا برای دانش‌آموزان لازم و ضروری است؛ لذا هدف پژوهشگران از انجام تحقیق حاضر این بود که درک تجربه زیسته معلمان از اثربخشی آموزش تربیت بدنی در طول بیماری کووید ۱۹ چگونه است؟

روش

رویکرد این مطالعه کیفی بوده و استراتژی آن روش پدیدارشناسی بود که به بازنمایی ادراک معلمان و تجربه زیسته آنها از چالش‌های آموزش تربیت بدنی و اثربخشی آن در طول دوران کرونا پرداخته شد. جامعه آماری این پژوهش را همه معلمان تربیت بدنی استان اردبیل تشکیل دادند. جمع‌آوری اطلاعات به صورت میدانی انجام شد و از ابزار مصاحبه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. با توجه به اینکه این پژوهش در دوران شیوع بیماری کووید ۱۹ صورت گرفت، تمام مصاحبه‌ها به صورت تلفنی انجام شد. بدین صورت که با انجام هماهنگی لازم با معلم مربوط اقدام به تماس تلفنی با ایشان نموده و با اجازه ایشان متن مصاحبه‌ها جهت تحلیل دقیق‌تر ضبط گردید. برای تعیین حجم نمونه از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد و مشارکت‌کنندگان، آن عده از افراد جامعه پژوهش بودند که به عنوان معلم نمونه، سرگروه تربیت بدنی استان، کارشناس تربیت بدنی و همچنین معلمان باتجربه‌ای که دغدغه‌ی آموزش داشتند و در عین حال بیشترین اطلاع و تجربه را در خصوص موضوع تحقیق داشتند. از آنجایی که نمونه‌گیری هدفمند تا رسیدن به اشباع نظری، ادامه می‌یابد. (Charmaz, 2006) در این مطالعه وقتی تعداد مشارکت‌کنندگان در مصاحبه به ۱۵ نفر رسید، پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که دیگر پاسخ مشارکت‌کنندگان جدید شبیه به پاسخ‌های افراد قبلی است و مفاهیم اولیه‌ی جدیدی به دست نمی‌آید و به اشباع نظری رسیده است در این صورت تعداد مصاحبه‌ها را کافی دانسته و دست از مصاحبه کشیدند. مصاحبه از نوع نیمه ساختاریافته بود. همه مصاحبه‌ها ضبط شده و به متن نوشتاری تبدیل گردید. اطلاعات به روش استروربرت و کارپنتر (۲۰۱۱) تجزیه و تحلیل شدند. روش مزبور شامل توصیف پدیده مورد نظر توسط پژوهشگر، کنار گذاشتن پیش‌فرض‌های پژوهشگر، مصاحبه با شرکت‌کنندگان، قرائت توصیف‌های شرکت‌کنندگان، استخراج جوهرها و عبارات‌های مهم و مرتبط با موضوع مورد مطالعه، پیدا کردن روابط اساسی و برگرداندن به مصاحبه‌شوندگان برای کسب تأیید آنان با مرور متون مربوط و انتشار یافته‌ها است. کدگذاری باز اولین گام استخراج اطلاعات یا مفاهیمی است که به صورت برچسب معنایی به واحدهای معنادار تعلق می‌گیرد (Saldana (2013). پژوهشگران پیش از انجام کدگذاری و برچسب‌گذاری روی واحدهای معنایی، ابتدا هر یک از مشاهدات جمع‌آوری شده‌ی خود را که بر اساس یک نمونه‌گیری قضاوتی و هدفمند و اطلاعات محور جمع‌آوری شده را بارها مطالعه می‌کنند و بخش‌های مهم و حاوی اطلاعات را از سایر بخش‌هایی که اهمیت اطلاعاتی ندارد، جدا می‌کنند (Saldana (2013) سپس از طریق هایلایت کردن در نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۲۰۲۰ آنها را معین و یادداشت‌گذاری می‌کنند و این‌گونه ایده‌های محققان برای رمزگشایی از واحدهای معنایی برای دادن برچسب معنایی بنام کد اولیه شکل می‌گیرد. در مرحله‌ی کدگذاری محوری، مقوله‌های به دست آمده از طریق کدگذاری بر اساس نزدیکی و مشابهت پیوند می‌خورند و با همدیگر ترکیب یا مونتاژ می‌شوند تا تصویر مفهومی نظری شکل گیرد. در این مرحله، محققان برای اینکه بتوانند با تعداد کدهای کمتری کار را ادامه دهند، اقدام به بازبینی و بازخوانی چند باره‌ی متن داده‌ها نموده و کدهای با محتوی مشترک را در هم ادغام کردند. (Boeije, 2010) برای بررسی روایی تحقیق از روش داور بیرونی استفاده شد و دو نفر داور بیرونی تحقیق را زیر نظر داشتند و نظرات مشاوره‌ای می‌دادند، این افراد سودی از پژوهش نداشتند. همان‌طور که

Creswell (2016) اشاره می‌کند دو نفر که با مطالعه حاضر آشنایی داشتند، اعتبار مطالعه را تأیید کردند و همانند یک وکیل مدافع شیطان به دنبال استدلال‌های منفی و چالش‌برانگیز بودند و به بهبود مطالعه کمک کردند. برای بررسی پایایی با توجه به نظر سیلورمن سه نفر از متخصصان کدگذاری داده‌ها را انجام داده و نتایج کدگذاری بیش از ۸۰ درصد کدهای باز با هم یکسان بودند. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی برای مشارکت‌کنندگان در مطالعه، هدف پژوهش، رویه‌های پژوهش، فواید پژوهش و داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش بیان شد (Ebadi, 2010); در ادامه با دادن شماره تماس و آدرس به مشارکت‌کنندگان در پژوهش، امکان برقراری ارتباط دوطرفه در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر و نیز ارائه نسخه‌ای از نتایج حاصل از پژوهش فراهم شد.

یافته‌ها

در جدول شماره ۱ برخی از مشخصات مشارکت‌کنندگان از قبیل رده سنی، تحصیلات، مقطع تدریس، جنسیت، وضعیت تأهل و محل خدمت مشارکت‌کنندگان

جدول ۱: مشخصات مشارکت‌کنندگان

مقطع تدریس			تحصیلات			سن		
تعداد	درصد	نوع	تعداد	درصد	نوع	تعداد	درصد	نوع
۶	۴۰	ابتدایی	۹	۶۰	لیسانس	۱	۶.۷	زیر ۳۰ سال
۴	۲۶.۷	متوسطه اول	۵	۳۳.۳	فوق لیسانس	۱۱	۷۳.۳	۳۱ تا ۴۰ سال
۵	۳۳.۳	متوسطه دوم	۱	۶.۷	دکتری	۳	۲۰	۴۱ تا ۵۰ سال
محل خدمت			تأهل			جنسیت		
۱۲	۸۰	شهر	۱۲	۸۰	متأهل	۸	۵۳.۳	مرد
۳	۲۰	روستا	۳	۲۰	مجرد	۷	۴۶.۷	زن

مطابق فرآیند روش‌شناختی، ابتدا از دل داده‌های اولیه، کدهای مرتبط با موضوع مشخص شدند که تعداد ۶۳ کد باز به دست آمد. در شکل شماره ۱ نمودار ابری کدهای استخراجی ارائه شده است.

پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱. نمودار ابری کدهای استخراجی مطالعه

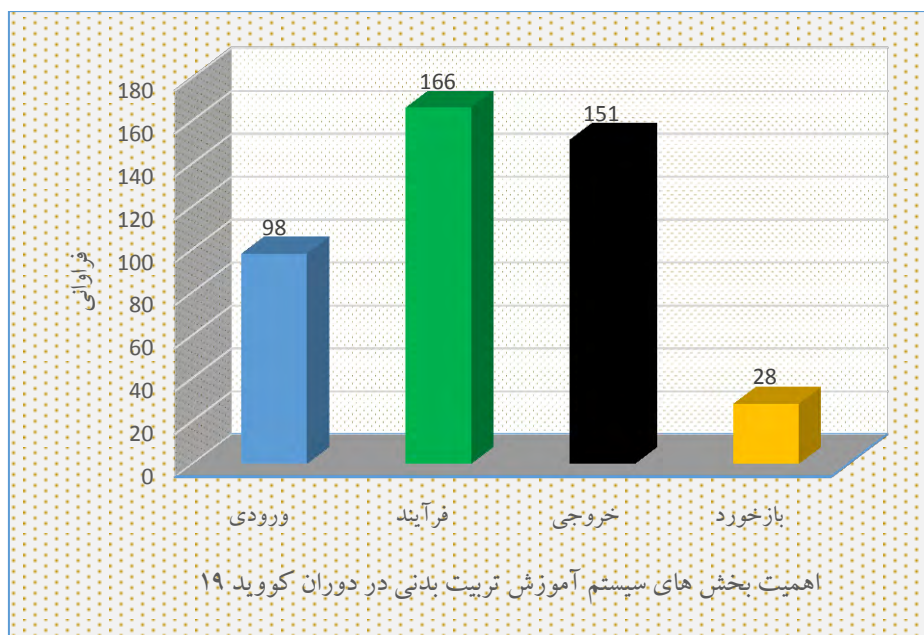
در مرحله کدگذاری محوری، چهار مقوله اصلی ورودی، فرآیند، خروجی و بازخورد سیستم آموزش تربیت بدنی استخراج گردید. در جدول شماره ۲ واحدهای معنایی، کدهای اولیه و مقوله‌های فرعی و اصلی و در شکل ۲ نیز نمودار فراوانی اهمیت بخش‌های سیستم آموزش مجازی تربیت بدنی مدارس در دوران کووید ۱۹ ارائه شده است.

جدول ۲. کدهای اولیه و مقوله‌های فرعی و اصلی

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه
بازخورد		بازخورد ضعیف، نبود بازخورد، تاخیر در بازخورد
خروجی		آسیب فرهنگی، روابط اجتماعی، وابستگی به فضای مجازی، تقلب، ناعدالتی آموزشی، خستگی، یادگیری ضعیف، قانون مداری، غیبت دانش‌آموزان، دسترسی به سایت‌های غیرمجاز، نارضایتی معلمان، بی‌نظمی، بی‌انگیزگی،
	آسیب جسمانی	مشکلات حقوقی، تروماهای فیزیکی، سردرد، گردن درد، ضعف چشم، درد ستون فقرات، چاقی دانش‌آموزان،
	آسیب روحی	پرخاشگری دانش‌آموزان، فشارهای عصبی، مشکلات عاطفی، افسردگی
فرآیند		نقش مکمل شاد در آموزش حضوری، توجه به ایمنی دانش‌آموزان، کمبود زمان نادرست، سرعت اینترنت، پوشش کم اینترنت، انتقال نقش آموزشی به اولیا، ارتباط با

		معلم، یکنواختی تدریس، ماهیت درس تربیت بدنی، تولید محتوی، حفظ محرمانگی، طولانی بودن فرآیند آموزش، کنترل کلاس، نظارت غیرمستقیم اجرا
ورودی		عدم دسترسی به اینترنت، عدم دسترسی به گوشی، مدیر
	معلمان	فشار روانی معلمان، ناآشنا با فضای مجازی، نارضایتی خانوادگی معلمان
	دانش آموزان	مقطع تحصیلی دانش آموزان، بی توجهی دانش آموزان، نا آشنایی دانش آموزان با فضای مجازی
	خانواده	بی سوادی خانواده، سواد رسانه‌ای خانواده، سطح آگاهی خانواده، فقر مالی خانواده
	پلتفرم شاد	عدم دسترسی به شاد، عدم ثبت نام بعضی از دانش آموزان در شاد، حذف پخش زنده، مشکل آنلاین بودن، دانلودهای مکرر، مشکل بروزرسانی، حذف خودکار اسامی دانش آموزان

شکل ۲. نمودار اهمیت بخش های سیستم آموزش تربیت بدنی مدارس در دوران کووید ۱۹

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش نشان داد که در مقوله‌ی ورودی سیستم آموزش تربیت بدنی مدارس در دوران کووید ۱۹ مفاهیمی مانند پلتفرم شاد، معلمان، دانش‌آموزان، مدیر مدرسه، اولیا و گوشی همراه اهمیت دارند. مشارکت‌کنندگان با فراوانی بیشتری به اهمیت گوشی همراه اشاره و بیان کردند که داشتن گوشی همراه برای دانش‌آموزان بسیار ضروری است و متأسفانه تعداد کمی از دانش‌آموزان گوشی همراه دارند. ضمن اینکه دسترسی بعضی از آنها نیز ناقص و محدود است؛ مثلاً در خانواده‌ای فقط پدر گوشی همراه دارد و علاوه بر پدر بایستی دو فرزند خانواده برنامه‌ریزی کنند تا با آن گوشی در کلاس‌های خود شرکت کنند و یا تکالیف خواسته شده را ارسال کنند. مشارکت‌کنندگان در این رابطه اعلام کردند که «دانش‌آموزی هست که اولیا در طول روز خونه نیستند و گوشی در دسترس دانش‌آموز قرار ندارد. منم بهشون گفتم که هر موقع گوشی دستتون رسید تکلیف رو بفرستید». «دانش-آموزایی هستند که هنوز هم گوشی ندارند و با گوشی دوستاشون وصل می‌شوند. خب چیکار می‌شه کرد؟ دانش‌آموزایی که در روستاها درس می‌خوانند شرایط خوبی ندارند، اکثر آنها گوشی همراه ندارند. یکی از اولیا به مدرسه آمده بود و می‌گفت که آیا امکان دارد بچه‌ی من حضوری بیاد؟ وی اشاره کرد که پسر من گوشی ندارد و حتی تلویزیون هم در خانه ما نیست. منم از وضعیت اونا خبر دارم»؛ همچنین در این بخش خود معلمان نیز به عنوان ورودی سیستم مشکلاتی دارند؛ به طوری که بعضی از آنها اطلاعات کمی با فضای مجازی دارند و به جهت تغییرات وضعیت آموزش، فشار روانی بیشتری را تحمل می‌کنند و حتی این

فشار به خانواده‌های آنان نیز منتقل می‌شود. در این رابطه مشارکت‌کنندگان اعلام کرده‌اند که «بایستی به همکاران و اولیا آموزش داده می‌شد، ما همکاران با سابقه‌ای داریم که ۲۸ سال سابقه تدریس دارند؛ ولی چون تا به حال از گوشی لمسی استفاده نکرده‌اند و یک‌باره با برنامه شاد مواجهه شده‌اند، دچار مشکل و سردرگمی هستند». «معلم‌هایی هستند که نمی‌توانند مطالب را بارگذاری کنند یا حضور غیاب کنند؛ کسی که اولین بار از گوشی ساده میاد تو گوشی لمسی مخصوصاً همکارهایی که سن بالا هستند واقعاً براشون سخت هست. باید آموزش ببینند، هنوز هم که هنوز بعضی از همکارها نمی‌توانند از شاد استفاده کنند». «از طرفی بچه‌ها، تکالیفی را که باید به ما تحویل بدهند سریع و در ساعت کلاس نمی‌توانند ارائه بدهند پس تا شب طول می‌کشد تا بفرستند، من به شخصه از زندگی عقب افتاده‌ام بعضی مواقع به اختلاف خورده‌ام، همسرم می‌گوید که همه‌اش سرت تو گوشی است، به بچه‌ها نمی‌رسی»؛ همچنین در بخش ورودی مشکلات دانش‌آموزان نیز مهم است که از نظر مشارکت‌کنندگان بی-توجهی دانش‌آموزان به کلاس درس بیشتر شده است و نیز عده‌ای از آنها در پلتفرم شاد نتوانسته‌اند ثبت نام کنند و همچنین دانش‌آموزان برخی مقاطع در این رابطه مسائل و مشکلاتشان با توجه به مقطع تحصیلی و سن آنان بیشتر است؛ در این رابطه اعلام شده است که «وقتی می‌گی تمرینات رو ضبط کنید بفرستید؛ مثلاً از ۳۰ نفر ۵ نفر ارسال می‌کنن و ۲۵ نفر نمی‌فرستن». «اسم تقریباً ۵ نفر از دانش‌آموزان من کلاً در سیستم شاد ثبت نشده بود که برای من مشکل‌ساز شد». «به نظر من شاد و فضای مجازی برای مقطع ابتدایی نباشه خوبه، برای راهنمایی و دبیرستان باشه خوبه»؛ همچنین پلتفرم شاد نیز به عنوان یکی از ورودی‌های سیستم آموزش مجازی مشکلاتی چون به‌روزرسانی، عدم دسترسی، حذف پخش زنده، مشکل دانلودهای مکرر و حذف خودکار اسامی دانش‌آموزان را دارد. نتایج این بخش با نتایج تحقیقات (Zhang et al (2020)، Flores & Gago (2020)، Khalvandi, Salimi, & Fardin (2020)، Moradi (2020)، Abbasi et al (2020)، Korkini, (2019) همخوانی دارد؛ به طوری که در این رابطه (Salimi & Fardin (2020) به ضعف فناوری معرفی شده توسط آموزش و پرورش اشاره کردند و (Moradi (2020) به نبود امکانات و وسایل کمک آموزشی و عدم دسترسی به تبلت و گوشی هوشمند در پلتفرم شاد در تدریس و یادگیری دانش‌آموزان اشاره کرد؛ از سوی دیگر، (Zhang et al (2020) در مطالعه خود به ضعف زیرساخت‌های آموزش آنلاین و بی‌تجربگی معلمان اشاره نمودند و (Flores & Gago (2020) در مطالعه‌ی خود نتیجه گرفتند که دانش‌آموزان ساعات کمتری را به کلاس‌های غیرحضوری نسبت به کلاس‌های حضوری اختصاص می‌دهند و در همین ارتباط، (Abbasi et al (2020) به عدم دسترسی همه دانش‌آموزان به فضای مجازی به ویژه در مناطق محروم و کاهش انگیزه برخی دانش‌آموزان نسبت به تحصیل در شیوه جدید تدریس را از چالش‌های آموزش مجازی در سیستم آموزشی دانش‌آموزان اعلام کرده‌اند. لذا با توجه به موارد اشاره شده بهتر است زیرساخت‌های مناسبی برای آموزش مجازی در نظر گرفته شود تا دانش‌آموزان با رغبت بیشتری برای آموزش در فضای مجازی حضور داشته باشند و برای افزایش اثربخشی تدریس به صورت مجازی بستری فراهم شود تا همه دانش‌آموزان توانایی دسترسی جهت آموزش را داشته باشند. از سوی دیگر دوره‌های آموزشی به عنوان ضمن خدمت جهت افزایش مهارت معلمان در فضای مجازی برنامه‌ریزی شود.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که در مقوله فرآیند سیستم، آموزش تربیت بدنی مدارس در دوران کووید ۱۹ مفاهیمی مانند کمبود زمان، سرعت اینترنت، کنترل کلاس درس، طولانی بودن فرآیند آموزش، ماهیت درس تربیت بدنی، ارزیابی نادرست، تعداد دانش‌آموزان، ایمنی دانش‌آموزان، انتقال نقش آموزش به اولیا، ارتباط با معلم، یکنواختی تدریس، تولید محتوی و نظارت غیرمستقیم اجرا اهمیت دارند. مشارکت‌کنندگان در مورد کمبود زمان و طولانی بودن فرآیند آموزش اشاره کردند که «به دانش‌آموز در اولین فیلم ارسالی پاسخ می‌دهیم تا حرکت اشتباه یک قسمتی از بدن را اصلاح کند، می‌بینیم در دومین فیلم ارسالی نیز، نیاز به اصلاح دارد باز بخواهیم آن قسمت بعدی را اصلاح بکنیم باز هم یک قسمت دیگر لنگ می‌زند و تداوم این کار بسیار وقت‌گیر و کلافه‌کننده است». «اگر برای یک دانش‌آموز در یک حرکت پروانه، دوبار پاسخ بدهیم خیلی وقت‌گیر است، حال برای ۴۰ نفر دانش‌آموز غیرممکن است». «وقتی دانش‌آموز یک تمرینی را انجام می‌دهد ما پاسخ می‌دهیم، در آنلین حرکات را بیشتر اشتباهی انجام می‌دهند و ما مجبوریم در حالت کلی بهشون بگیم و همیشه وارد جزئیات شد. و وقتی اشتباهش را توضیح می‌دهیم، قهر می‌کنند و بایستی در پی وی به خودش بگوییم که آن هم خیلی وقت‌گیر است». مشارکت‌کنندگان در مورد کنترل کلاس درس بیان کردند که «واقعاً بچه‌ها را در پلتفرم شاد کنترل کردن خیلی سخت است» و در مورد سرعت اینترنت اعلام کردند که «در برنامه شاد ارسال عکس یا فایل به بچه‌ها به کندی صورت می‌گیرد و نیز وقتی فایلی را دانلود می‌کنی خیلی کند دانلود می‌شود، چون همه از پلتفرم شاد استفاده می‌کنند به‌خاطر اونه»، «اوایل که می‌خواستیم کلاس شروع کنیم فیلم که می‌فرستادم زمان‌بر بود؛ ولی بعدش که با تجربه شدم قبل از کلاس می‌فرستادم فیلمو تا موقع کلاس بارگذاری بشه این به دلیل ضعف اینترنت هست که دیر باز می‌کنه». از نظر مشارکت‌کنندگان ماهیت درس تربیت بدنی متفاوت با سایر دروس است. از نظر آنها تدریس تئوری با عملی متفاوت است و برنامه‌های آموزش مجازی برای دانش‌آموزان برای دروس تئوری کاربرد دارد. از نظر مشارکت‌کنندگان آموزش حرکت یک مهارت ورزشی در فضای مجازی راحت نیست، مشارکت‌کنندگان بیان داشته‌اند که «در بخش‌های عملی نتوانستیم به بچه‌ها چیزی را آموزش بدهیم، اصلاً قابل شدن نیست». «من چگونه می‌توانم سرویس والیبال را در فضای مجازی یاد بدهم. دانش‌آموز از کجا می‌داند که شکستن مچ در والیبال یا زاویه اسپک زدن یا سرویس زدن یعنی چه؟». «وقتی مدرسه می‌رفتیم عملاً یاد می‌دادیم، تکرار می‌کردیم، بازخورد می‌دادیم، متأسفانه تو شاد این امکان وجود ندارد و خیلی مشکل شده». «بچه‌ها از طریق شاد می‌تونن فیلم حرکات و مهارت‌های ورزشی را ببینند، آشنا بشن و این خیلی خوبه ولی عملاً نمی‌تونن کاری بکنن». «هر چی هم باشه چون رشته‌مون اکثراً عملی هست باید خودت باشی و ارائه مطالب انگیزه می‌ده به دانش‌آموز و اگر خودت نباشی کارساز نیست». از نظر مشارکت‌کنندگان ارزیابی در این سیستم معایب زیادی دارد و با توجه به بخشنامه‌های ارسالی امکان‌پذیر نمی‌باشد. در این رابطه اشاره کردند که «ناچاراً به همه بچه‌ها قبولی می‌دیم به خاطر وضعیت کووید ۱۹ مجبوریم». «بنده آموزش فوتسال یا بسکتبال رو نتونستم به صورت کامل توضیح بدم و ارزیابی درستی نیز نمی‌توانم انجام دهم». از نظر مشارکت‌کنندگان، با شرایط اخیر بخشی از وظیفه آموزش به اولیای دانش‌آموزان منتقل شده است. در آموزش حضوری اکثریت تکالیف توسط دانش‌آموز در مدرسه انجام می‌شد و معلم هم مستقیم نظارت می‌کرد؛ ولی در همه‌گیری کووید ۱۹ صد درصد تکالیف در خانه انجام می‌شود و کمک و نظارت والدین بیشتر شده است. مشارکت‌کننده‌ای اعلام کرد که

«والدین می‌گویند که با شروع کووید ۱۹ رابطه‌ی ما و فرزندان در منزل به علت رسیدگی بیش از حد به تکالیف درسی بدتر شده و ادامه این وضع باعث نفرت کودکان خواهد شد. والدین قبلاً در منزل نقش حامی فرزند خود را داشتند و خانه برای کودک مکانی بود که هم محبت می‌دید و هم توسط پدر و مادر حمایت می‌شد ولی انتقال نقش آموزش به والدین باعث شده که جنگ و درگیری بین آنها و فرزندان بیشتر بشود و کودکان از ماندن در خانه و دیدن والدین ناراحت گردند». نتایج این بخش از مطالعه حاضر با نتایج تحقیقات (Mahdy (2020)، Flores & Gago (2020)، Brom et al (2020)، Abbasi et al (2020) و Moradi (2020) همخوانی دارد. در همین ارتباط، (Abbasi et al (2020) در مطالعه‌ی خود برای چالش‌های آموزش مجازی در سیستم آموزشی دانش‌آموزان اشاره به کند بودن سرعت اینترنت، دشوار بودن سنجش یادگیری واقعی دانش‌آموزان و سلب شدن قدرت نظارت از معلم در شیوه‌ی جدید داشتند. نحوه‌ی ارائه‌ی دروس عملی به‌صورت آنلاین آسان نیست. (Mahdy, 2020) در شرایط بحران کووید ۱۹ کار مدرسه به خانه منتقل شده است و بعضی از والدین با دشواری‌هایی روبه‌رو هستند؛ اما این مشکلات معمولاً شدید نیست و بیشتر مواردی مانند کمبود وقت، مشکلات مربوط به فناوری‌ها و مهارت‌های تدریس و دانش ناکافی را شامل می‌شود. (Brom et al, 2020) کلاس‌های درس آنلاین از تعامل واقعی به ویژه در زمینه‌ی عملی با هدف «ایده‌آل‌سازی عمل»، بر توسعه مهارت آن‌ها تأثیر کمتری گذاشته است (Flores & Gago, 2020). در رابطه با تدریس مجازی در آموزش و پرورش (Moradi (2020) به سرعت کند پلتفرم شاد، نامشخص بودن سیستم ارزشیابی تدریس و زمان بر بودن تولید محتوای آموزشی اشاره کرد. از مسائل پایه برای استفاده حداکثری از فضای مجازی داشتن اینترنت پر سرعت می‌باشد، از آنجایی که اینترنت پر سرعت در همه جا قابل دسترس نیست، لذا باید در این رابطه آموزش و پرورش با همکاری دولت گام‌های اساسی برای رفع موانع موجود بردارند و با رایگان کردن آموزش در فضای مجازی از افراد کم درآمد حمایت نمایند. از سوی دیگر در کنار این مسائل با برگزاری دوره‌هایی برای والدین جهت مراقبت از دانش‌آموزان هم در استفاده از فضای مجازی هم در انجام تکالیف در نظر گرفته شود.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که در بخش خروجی سیستم مفاهیمی مانند یادگیری ضعیف دانش‌آموزان، غیبت دانش‌آموزان، بی‌انگیزگی دانش‌آموزان، آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی، وابستگی به فضای مجازی، تقلب، مشکلات حقوقی، نارضایتی معلمان، خستگی، آسیب‌های جسمانی و روحی، ناعدالتی آموزشی و دسترسی به سایت‌های غیرمجاز اهمیت دارند. اکثریت مشارکت‌کنندگان اعلام کردند که نتیجه این روش آموزش یادگیری ناقص و ضعیف است «در مورد عملی اثربخشی تدریس کم و یادگیری نیز خیلی کم، عملی رو اصلاً نتونستیم انجام بدیم و قانع نشدیم؛ مثلاً کلاس آموزش شنا داریم. آیا می‌شه با شاد شنا را آموزش داد؟ در این مورد اثربخشی خیلی کم است». همچنین مشارکت‌کنندگان اشاره به غیبت بیشتر دانش‌آموزان در کلاس درس مجازی نمودند و اینکه اکثر دانش‌آموزان نسبت به درس بی‌انگیزه شده‌اند. آنها اعلام کردند که «یکی از مشکلات اصلی در تدریس مجازی اینه که تمام دانش‌آموزان یک کلاس نمی‌توانند در آن شرکت کنند. در شاد که من الان یک کلاس دارم فقط سه نفر آنلاین می‌شوند». «آموزش آنلاین با برنامه شاد از نظر زیرساخت مشکلاتی داره مثلاً در حضور غیابی که برای دانش‌آموزان می‌گذاریم دانش‌آموزان بعد از اتمام کلاس هم می‌توانند حضوری بزنند، این مشکل بزرگیه چون بچه‌هایی که

سرکلاس حضور نداشتند می‌توانند بعد کلاس حاضر بزنند». «غیرحضور با کلاس فرق می‌کند چون دانش‌آموز انگیزه ندارند. احساس می‌کنم برنامه شاد بچه‌ها را تنبل و بی‌انگیزه بار آورده، چونکه فیلم‌ها دیرتر بارگذاری می‌شوند، بچه‌ها نیز وسط این بارگذاری به بازی و کارهای خود می‌پردازند». مشارکت‌کنندگان بیان کردند که اگر مسئولین آموزشی و خانواده‌ها نتوانند این مرحله را مدیریت کنند، وابستگی به فضای مجازی باعث ایجاد آسیب‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی و نیز آسیب‌های جسمی و روحی خواهد شد. آسیب‌های جسمانی مانند سردرد، گردن درد، ضعف چشم، چاقی دانش‌آموزان و درد ستون فقرات و آسیب‌های روانی مانند افسردگی، استرس و فشارهای عصبی، پرخاشگری و مشکلات عاطفی خواهد بود. برنامه‌های درس تربیت بدنی باید معطوف به سالم‌سازی جسم به منظور یاری رساندن به روح سالم باشد؛ لذا با توجه به این بعد برنامه‌های تربیت بدنی باید دانش‌آموزان را از نظر جسمی توانا سازد تا حداقل امکان بتوانند جسم خود را در خدمت بگیرند و سلامتی همراه با قدرت جسمی در فرد به وجود آید. تا ضمن انجام اعمال ذهنی برای دوران تحصیل در زندگی روزمره هم مددکار او باشد. توجه به ایجاد علاقه و تقویت روحیه ورزشکاری از طریق برنامه‌های درس تربیت بدنی مدرسه می‌تواند تداوم بخش محتوای بعد جسمانی از طریق تربیت بدنی باشد. در بعد جسمانی، ایجاد هماهنگی بین اندام‌ها، ایجاد چابکی، تقویت قوای جسمانی، هماهنگی عصبی عضلانی، کشف و رفع نقایص جسمانی و اصلاح آن از طریق مراکز حرکات اصلاحی و جلوگیری از ایجاد و تشدید نقایص جسمانی و به طور کلی رعایت اعتدال در انجام وظایف از اهداف تربیت بدنی است. مشارکت‌کنندگان اعلام کردند: «از نظر فرهنگی به دختران دبیرستانی نمی‌شه گفت که فیلم اجرای خودت را بارگذاری کن و در ابتدا این فیلم‌ها متأسفانه دست به دست گشت و مشکل ایجاد شد». «میزان دسترسی به گوشی از طرف بچه‌هایی که دوره ابتدایی هستند بسیار بالا رفته است و اینها به راحتی می‌توانند وارد فضای مجازی بشوند و در واقع ممکن است خدایی نکرده وارد یه سری از فضاهایی بشوند که ارتباط با سن و کارشان نداشته باشد». «تشکیل گروه‌های دانش‌آموزی و آزادی در فضای مجازی منجر به آسیب‌های اجتماعی می‌شود و قسمت دوم آموزش و پرورش که پرورش دانش‌آموزان است معمولاً نادیده گرفته می‌شود». «الان که دانش‌آموز از مدرسه دوره، از نظر روانی و روابط اجتماعی دچار مشکل میشن چون نه دوست پیدا می‌کنن، نه ارتباط مستقیم با معلم دارن و نه بازی گروهی انجام دادن». معمولاً سازگاری و تفاهم فرد با فرهنگ جامعه از طریق اجتماعی شدن امکان‌پذیر است. کسب حس جمع‌پذیری در دانش‌آموزان و ساز و کار جذب شدن در گروه‌های بازی و گروه‌های اجتماعی از طریق بعد اجتماعی فراهم می‌شود. تفاهم با افراد، جمع‌پذیری و حضور در میان جمع، حس احترام متقابل در این مقوله جای دارد. متأسفانه تدریس در فضای مجازی زمینه‌ساز ناعدالتی آموزشی شده است. مشارکت‌کننده‌ای بیان می‌کند که «یه جواری ناعدالتی است، دانش‌آموزی که گوشی ندارد با اون‌ی که همه چیز دارد قابل مقایسه نخواهد بود». «دانش‌آموزان عشایری و روستایی خیلی عقب هستند و خیلی از آموزش فاصله گرفته‌اند به عبارتی مانند فاصله طبقاتی. در این سیستم آموزشی که به علت مشکلات ناشی از بحران همه‌گیری کوید ۱۹ ایجاد گردیده است، عدالت آموزشی وجود ندارد و این مسئله آینده و زندگی کودکان را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد». همچنین نارضایتی معلمان و ایجاد خستگی در دانش‌آموزان و معلمان نیز بایستی مورد توجه باشد. نتایج این بخش از تحقیق با مطالعات Moradi (2020)، Abbasi et al (2020) و Zhang et al (2020) همخوانی دارد (Moradi (2020).

مطالعه خود به نبرابری و بی‌عدالتی آموزشی و غیبت‌های مکرر اشاره نموده است و (Zhang et al (2020) به یادگیری نبرابر دانش‌آموزان ناشی از روش‌های متنوع معلمان اشاره کرده است (Abbasi et al (2020). عدم دسترسی همه دانش‌آموزان به فضای مجازی به ویژه در مناطق محروم و ایجاد نبرابری در فرصت آموزش، وابستگی برخی دانش‌آموزان به اینترنت و گوشی، استفاده بی‌جا و بی‌رویه از مطالب دیگران و کاهش انگیزه برخی دانش‌آموزان نسبت به تحصیل در شیوه‌ی جدید تدریس را از چالش‌های آموزش مجازی در سیستم آموزشی دانش‌آموزان اعلام کرده‌اند. برای کاهش نبرابری در بین دانش‌آموزان باید بستری فراهم شود تا دانش‌آموزانی که دسترسی به فضای مجازی را جهت بهره‌مندی از آموزش مجازی را ندارند مرتفع شود، با رفع مشکلات معلمان به‌ویژه مالی انگیزه‌ی لازم برای هر چه بهتر آموزش دادن دانش‌آموزان گام برداشت. از سوی دیگر از معلمان جهت دوری از هرگونه نبرابری آموزشی خواسته شود با توجه به برابر بودن شرایط برای همه‌ی دانش‌آموزان از یک روش تدریس استفاده کنند.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که در بخش بازخورد سیستم آموزش در دوران همه‌گیری کوید ۱۹ بازخورد ضعیف و تأخیر در بازخورد و در مواردی نبود بازخورد وجود دارد. مشارکت‌کنندگان اعلام کردند که «در سیستم شاد به صورت غیرحضوری تمرینات مهارت ورزشی را می‌فرستی؛ ولی اینکه شاگرد آن را اجرا کرد و یا اینکه اجرایش درست بود و یا نه، اطلاعی نداری». «پشت سیستم مطالب رو نمی‌توانیم بهتر بفهمونیم توی مجازی نمی‌فهمیم که دانش‌آموز مطالب رو گرفته یا نه». «دانش‌آموز اون طرف و معلم این طرف و مطالب فقط در حد گفتار هست و شاید اون برداشتی که ما از مطالب داریم، دانش‌آموز نداره». «توی مجازی بازخوردها دور از انتظاره و خواسته‌ها برآورده نمی‌شه و دانش‌آموز حالت سردرگم پیدا می‌کنه و انجام تکلیف تمرینی سخت است». نتایج این بخش از یافته‌های مطالعه حاضر نیز با تحقیقات (Quezada et al (2020) و همچنین Wuest & Bucher (2008) همخوان می‌باشند. در همین زمینه، (Quezada et al (2020) اهمیت بازخورد را برای یادگیری و بهبود آموزش مهم می‌داند و (Wuest & Bucher (2008 نظارت فعال بر اجرای دانش‌آموزان و ارائه‌ی بازخورد مناسب را از ویژگی‌های معلم موفق دانستند و بیان کردند که ارائه بازخوردهای لازم و اصلاح اشتباهات از خصوصیات بارز معلمان تربیت بدنی است. در مطالعه‌ی حاضر نیز مشارکت‌کنندگان به موضوع بازخورد توجه کرده‌اند. برای روشن شدن وضعیت دانش‌آموزان و اطلاع والدین از وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان باید بازخوردها به موقع داده شود و با این کار والدین می‌توانند نظارت فعالی بر عملکرد دانش‌آموزان داشته باشند.

References

- Abbasi, F., Hejazi, E., Hakimzade, R. (2020). Lived Experience of Elementary School Teachers about The Opportunities and Challenges of Teaching in the Educational Network of Students (SHAD): A Phenomenological Study. *Research in Teaching*, 8(3), 24-1. [in Persian].
- Abu Ma'ali al-Husseini, K. (2020). Psychological and educational consequences of coronary heart disease in students and strategies to deal with it. *Quarterly Journal of Educational Psychology*, Allameh Tabatabai University. 15(56), 153-166. [in Persian].

- Andolmaleki, S., Maleki, H., Farjadmand, L. (2019). Factors affecting effective teaching teachers (The case of the fifth grade of primary school teachers in Tehran). *Teaching and Learning Research*, 16(1), 123-135. [in Persian].
- Arash, A. R., Islamfar, M., Sasani Nejad, A. (2015). A study of the importance of physical education in schools, the first international conference on new findings in science and technology, Tehran. [in Persian].
- Ataiee, P, F. Shafiee and H. Mirlohi, 1399. Sociological explanation of virtual teaching during the corona outbreak, 2nd International Conference on Educational Sciences, Psychology, Counseling, Education and Research. Tehran. [in Persian].
- Boeije, H. R., (2010), *Analysis in Qualitative Research*, SAGE Publications.
- Borujeni, N., Borujeni, I., Honari, H. (2016). An Identification of Problems of Physical Education Course in Isfahan Schools and A comparison of the Viewpoints of Physical Education Managers, Experts and Teachers in Isfahan Schools. 4 (14):83-94. [in Persian].
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi.
- Brom, C., Lukavský, J., Greger, D., Hannemann, T., Straková, J., & Švaříček, R. (2020). Mandatory home education during the COVID-19 lockdown in the Czech Republic: A rapid survey of 1st-9th graders' parents. In *Frontiers in Education* 5 (103): 1- 8.
- Carrillo, C., & Flores, M. A. (2020). COVID-19 and teacher education: a literature review of online teaching and learning practices. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 466-487.
- Charmaz, K. (2006), *Grounding Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis*, London: Sage Publications Ltd
- Creswell, J. W. (2016). *30 essential skills for the qualitative researcher*. Thousand Oaks, California: SAGE.
- Darvar, Z., Qaderi, A., Shokouhi, p. (2016). The importance of sports in primary schools. The first national conference on physical education and sports sciences.
- Fauzi, I., & Khusuma, I. (2020). Teachers' Elementary School in Online Learning of COVID-19 Pandemic Condition. *Jurnal Iqra': Kajian Ilmu Pendidikan*, 5(1), 7-58.
- Flores, A. M., & Gago, M. (2020). Teacher education in times of COVID-19 pandemic in Portugal: national, institutional and pedagogical responses. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 507-516.
- Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., & Bond, M. A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning.
- Huber, S. G., & Helm, C. (2020). COVID-19 and schooling: evaluation, assessment and accountability in times of crises—reacting quickly to explore key issues for policy, practice and research with the school barometer. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 32(2), 237-270.
- Khalvandi, F., Korkini, M. (2019). Investigating the Possibility of Homeschooling with New Educational Technologies to Deal with Emergency Vacations in Khuzestan Province Schools from the Experts' Point of View (Using the Q Method). *MEO*. 8 (1): 203-230. [in Persian].
- Mahdy, M. A. (2020). The impact of COVID-19 pandemic on the academic performance of veterinary medical students. *Frontiers in veterinary science*, 7: 1-8.
- Mohammadi, M. (2019). The role of sports in students' health, the first national conference on sports science with the approach of engineering technical sciences, Isfahan. [in Persian].
- Moradi, A. (2020). Straits and strategies of using the student social network (Shad) in teaching and learning of students during the corona outbreak: a phenomenological study. *National Virtual Conference on Localization, Update and Efficiency of Educational Management in Educational Organizations*. [in Persian].
- Quezada, R. L., Talbot, C., & Quezada-Parker, K. B. (2020). From Bricks and Mortar to Remote Teaching: A Teacher Education Program's Response to COVID-19. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 472-483.

- Ramezanejad, R. (2003). Physical education in schools. 13th ed. Tehran: SAMT. (in Persian).
- Rezaei, R. (2016). Assessing the importance of physical education course in Reza Rezaei education system, the first international conference on management, accounting, educational sciences and resistance economics; Action and practice, Sari. [in Persian].
- Saldana, J. (2013). The coding manual for qualitative researchers, Printed in the United States of America.
- Salimi, S., Fardin, M. (2020). The Role of Corona Virus in Virtual Education, with an Emphasis on Opportunities and Challenges. Research in School and Virtual Learning, 8(2), 49-60. [in Persian].
- Streubert, H. J. & Carpenter, D. R. (2011). Qualitative Research in Nursing (Advancing the Humanistic Imperative), 5th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Wuest, D., & Bucher, C. (2008). Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport. McGraw-Hill Companies, Incorporated. First Edition. USA.
- Zhang, W., Wang, Y., Yang, L., & Wang, C. (2020). Suspending classes without stopping learning: China's education emergency management policy in the COVID-19 outbreak. Journal of Risk and Financial Management, 13(3): 1- 6.

